

NODIADAU EGLURHAOL

Mae'r wybodaeth a roddir isod yn egluro rhai o'r termau y gellir eu defnyddio mewn hysbysiad galw am dalu ardreth annomestig ac yn yr wybodaeth ategol. Gellir cael gwybodaeth bellach ynghylch rhwymedigaeth i dalu ardrethi annomestig gan awdurdodau bilio.

Ardrethi annomestig

Mae'r ardrethi annomestig a gesglir gan awdurdodau bilio yn cael eu talu i gronfa ganolog a'u hailddosbarthu i gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol ac i gomisiynwyr heddlu a throseddu. Mae eich cyngor a'ch comisiynydd heddlu a throseddu yn defnyddio eu cyfrannau o'r incwm ardrethi a ailddosberthir, ynghyd ag incwm oddi wrth y rhai sy'n talu'r dreth gyngor iddynt, y grant cynnal refeniw a ddarperir gan Weinidogion Cymru a symiau penodol eraill, i dalu am y gwasanaethau a ddarperir ganddynt. Gellir cael gwybodaeth bellach am y system ardrethi annomestig, gan gynnwys pa ryddhadau sydd ar gael, drwy fynd i <https://busnescymru.llyw.cymru/>

Gwerth ardrethol

Gosodir gwerth ardrethol eiddo annomestig yn y rhan fwyaf o achosion gan swyddog prisio annibynnol o Asiantaeth y Swyddfa Brisio, sy'n un o Asiantaethau Gweithredol Cyllid a Thollau Ei Fawrhydi (CTHEF). Maent yn llunio ac yn cynnal rhestr lawn o werthoedd ardrethol pob eiddo annomestig yng Nghymru, ac mae ar gael ar eu gwefan yn www.gov.uk/government/organisations/valuation-office-agency.

Fel arfer, caiff pob eiddo annomestig ei ailbrisio bob 3 blynedd. O 1 Ebrill 2026 mae gwerth ardrethol eiddo yn cynrychioli ei werth rhentol blyneddol ar y farchnad agored fel yr oedd ar 1 Ebrill 2024.

Yn achos eiddo cyfansawdd sy'n rhannol ddomestig ac yn rhannol annomestig, ymwneud â'r rhan annomestig yn unig y mae'r gwerth ardrethol. Dangosir gwerth pob eiddo y mae ardreth yn daladwy i'ch awdurdod arno yn y rhestr ardrethi leol, y gellir edrych ar gopi

ohoni yn Asiantaeth Swyddfa Brisio Wrecsam, Tŷ'r Rhaglaw, Stryt y Rhaglaw, Wrecsam LL11 1PR.

Ailbrisio

Caiff yr holl werthoedd ardrethol eu hailasesu mewn ailbrisiad cyffredinol er mwyn sicrhau bod yr ardrethi a delir gan unrhyw un trethdalwr yn adlewyrchu newidiadau dros amser yng ngwerth ei eiddo o gymharu ag eraill. Mae hyn yn helpu i gadw'r system ardrethu yn deg drwy ddiweddarau prisiadau yn unol â newidiadau yn y farchnad. Cafodd y rhestr ardrethu bresennol effaith ar 1 Ebrill 2026 ac mae'n seiliedig ar werthoedd fel yr oeddent ar 1 Ebrill 2024.

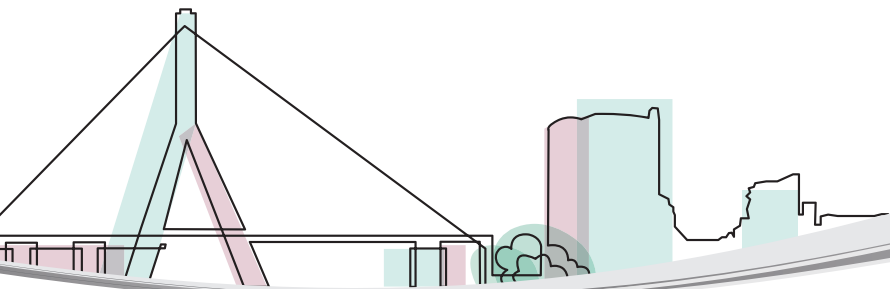
Yn y flwyddyn y mae ailbrisiad yn cael effaith, ailbennir sylfaen y lluosydd er mwyn cymryd i ystyriaeth newidiadau cyffredinol i gyfanswm y gwerth ardrethol ac i sicrhau nad yw'r ailbrisiad yn codi arian ychwanegol.

Newid yn y gwerth ardrethol

Gall y gwerth ardrethol newid os yw'r swyddog prisio yn credu bod amgylchiadau'r eiddo wedi newid. Caiff y trethdalwr (ac eraill penodol sydd â buddiant yn yr eiddo), o dan amodau penodol, hefyd gynnig newid yn y gwerth. Mae gwybodaeth bellach ynghylch sut i gynnig newid mewn gwerth ardrethol ar gael gan swyddfeydd prisio.

Y lluosydd ardrethu annomestig

Dyma'r gyfradd yn y bunt y lluosir y gwerth ardrethol â hi i roi swm y bil ardrethol blyneddol ar gyfer eiddo. Mae tri lluosydd yn gymwys yng Nghymru: y lluosydd safonol, y lluosydd manwerthu a'r lluosydd uwch. Pennir y lluosyddion bob blwyddyn gan Weinidogion Cymru.

Cynigion ac apelau

Mae gwybodaeth am yr amgylchiadau y gellir cynnig newid yn y gwerth ardrethol oddi tanynt ac am sut y gellir gwneud cynnig o'r fath ar gael gan y swyddfa brisio leol a ddangosir uchod. Mae rhagor o wybodaeth am y trefniadau apelio ar gael gan Cyngor Sir y Fflint neu gan Asiantaeth y Swyddfa Brisio.

Mae Tribiwnlys Prisio Cymru yn darparu gwasanaeth apelau annibynnol rhad ac am ddim sy'n ymdrin ag apelau ynghylch Ardrethi Annomestig a'r Dreth Gyngor. Gellir gweld eu manylion cyswllt yma <http://www.valuation-tribunals-wales.org.uk/cartref.html>

Ardrethu eiddo heb ei feddiannu

Gall perchnogion eiddo annomestig sydd heb eu meddiannu fod yn agored i dalu ardrethi eiddo gwag a godir yn ôl 100% o'r rhwymedigaeth arferol. Mae'r rhwymedigaeth yn dechrau ar ôl i'r eiddo fod yn wag am 3 mis neu, yn achos eiddo diwydiannol penodol, ar ôl i'r eiddo fod yn wag am 6 mis. Mae mathau penodol o eiddo wedi eu heithrio rhag ardrethi eiddo gwag.

Rhyddhad elusennol ac yn ôl disgresiwn

Mae hawl gan elusennau a chlybiau chwaraeon cymunedol amatur i gael rhyddhad o 80% rhag ardrethi ar unrhyw eiddo annomestig—

(a) yn achos elusennau, pan ddefnyddir yr eiddo yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddibenion elusennol; neu

(b) yn achos clwb, pan fo'r clwb wedi ei gofrestru gyda Chyllid a Thollau EF.

Mae gan awdurdodau bilio ddisgresiwn i beidio â chodi rhan neu'r cyfan o'r 20% sy'n weddill o'r bil ar eiddo o'r fath a gallant hefyd roi rhyddhad mewn cysylltiad ag eiddo a feddiennir gan gyrff penodol nad ydynt wedi eu sefydlu nac yn cael eu rhedeg i wneud elw.

Am ragor o wybodaeth ynglŷn â chlybiau dylech gysylltu â Charities, Savings and International 2, HM Revenues and Customs BX9 1BU (gwefan yw <http://www.hmrc.gov.uk>).

Rhyddhad ardrethi i fusnesau bach

Mae Gorchymyn Ardrethu Annomestig (Rhyddhad Ardrethi i Fusnesau Bach) (Cymru) 2017 yn gwneud darpariaeth ar gyfer rhyddhad ardrethi i fusnesau bach. Mae manylion llawn gan gynnwys y meini prawf cymhwysedd, yr eithriadau, y gofynion gweithdrefnol a'r rhyddhadau ardrethi perthnasol ar gael gan yr awdurdod bilio.

Rhyddhad ardrethi trosiannol

Mae Rheoliadau Ardrethu Annomestig (Symiau a Godir) (Cymru) 2025 yn gwneud darpariaeth ar gyfer rhyddhad trosiannol i fusnesau y mae'r ailbrisio hereditamentau annomestig sy'n cael effaith o 1 Ebrill 2026 yn cael effaith andwyol arnynt. Mae manylion llawn gan gynnwys y meini prawf cymhwysedd, yr eithriadau, y gofynion gweithdrefnol a'r rhyddhadau ardrethi perthnasol ar gael gan yr awdurdod bilio.

Gwybodaeth Am Gyllideb 2026-27

Sut mae'r arian yn cael ei wario

2025-26 Gwir Gost £000s	Gwasanaethau	2026-27 Gwariant £000s	2026-27 Incwm £000s	2026-27 Gwir Gost £000s
1,649	Prif Weithredwr	1,770	(79)	1,691
138,623	Addysg ac Ieuenctid (gan gynnwys ysgolion)	160,611	(15,077)	145,534
12,553	Llywodraethu	16,187	(2,829)	13,358
26,596	Tai a Chymunedau	69,345	(42,633)	26,712
14,641	Pobl ac Adnoddau	16,221	(1,121)	15,100
7,414	Lle a Thwf	13,995	(5,940)	8,055
119,476	Gwasanaethau Cymdeithasol	162,749	(26,000)	136,749
42,075	Strydwedd a Chludiant	83,215	(38,850)	44,365
363,027		524,093	(132,529)	391,564
15,235	Benthyciadau Canolog a Chyfrif Buddsoddiadau			16,119
6,200	Cyllid Canolog			1,450
11,974	Cyrff sy'n codi trethi			12,575
(1,160)	Aildaliadau Canolog			(1,160)
1,382	Cyfraniad at / (Gostyngiad Mewn) balansau			1,312
33,631	Cyfanswm Gwasanaethau Canolog			30,296
396,658	CYFANSWM GWASANAETHAU			421,860

O ble y daw'r arian

2025-26 £000'oedd	Ffynhonnell	2026-27 £000'oedd
275,984	Grant Cynnal Refeniw	294,090
120,673	Wedi'i dalu gan Drethdalwyr	127,769
367,808	Cyfanswm Yr Ariannu	421,860
8,981	Gweddillion (Dygwyd Ymlaen)	8,985
8,985	Gweddillion (Cariwyd Ymlaen)	8,985

Newidiadau mewn Arian Wrth Gefn

	Balans Amcangyfrifedig 31/3/2026 £000'au	Symudiadau arfaethedig yn 2026-27 £000'au	Balans Amcangyfrifedig 31/3/2027 £000s
Refeniw Cyffredinol Wrth Gefn	2,718	1,312	4,030
Arian Clustnodedig Wrth Gefn	5,957	(3,889)	2,068
Arian Wrth Gefn CRT	3,412	0	3,412
Cyfanswm	12,087	(2,577)	9,510

Asessiad Gwariant Safanol

£000

Asesiad o Wariant Safonol LIC ar gyfer y Cyngor yw:

417,022

Y Gyllideb wirioneddol a gymeradwywyd gan y Cyngor yw:

421,860

Gwariant Cyfalaf ac Ariannu 2026/27

	2026-27 £000s
Gwariant:	
Cronfa Gyffredinol	17,246
Tai Cyhoeddus	27,851
Total Expenditure	45,097
Arianwyd gan:	
Benthyca	12,702
Derbynebaw Cyfalaf	0
Grantiau, Cyfraniadau Lwfans Gwaith Trwsio Mawr	11,753
Adnoddau Eraill y Cyngor	20,642
Cyfanswm Ariannu	45,097